

SUHI KRAŠKI TRAVNIKI IN PAŠNIKI

foto Tina Petras

Varstvu katerih vrst in habitatov je namenjena operacija?

Vrstna pestrost kraških travnikov oziroma habitatnega tipa Vzhodna submediteranska suha travišča (*Scorzoneretalia villosae*) je velika. Na takih traviščih je zabeleženih okoli 450 vrst praprotnic in cvetnic. Habitatni tip se pojavlja v več različnih oblikah - na pašnikih so tla pogosto skeletna in kamnita, medtem ko so na flišu, v vrtačah in na kraških poljih globoka in rodovitna. Najznačilnejše živalske vrste kraških travišč so številne žuželke in plazilci ter nekatere ptice kot sta hribski škrjanec in podhujka. Na njih uspevata tudi jadranska smrdljiva kukavica (*Himantoglossum adriaticum*) in raznolistna mačina (*Serratula lycopifolia*).

Kakšne so zahteve, če se vključim v operacijo?

Upravičenec mora:

- imeti ob vstopu v operacijo izdelan načrt košnje/paše, s katerim ob pomoči kmetijskega svetovalca za travništvo/pašništvo določi predviden terminski načrt košnje oziroma paše na posameznih čredinkah;
- pri pripravi načrta upoštevati, da se košnja in paša lahko kombinirata, košnja ali paša pa izvajata enkrat ali dvakrat letno;
- voditi evidence o dejanskem izvajanju aktivnosti v tekočem letu, iz katerih je razviden časovni potek košnje, spravila sena, paše, vzdrževanja mejic in zaplat lesne vegetacije ipd. ter ostalih aktivnosti, kot so način odstranjevanja lesne biomase, prestavljanje napajališč itd.;
- v času trajanja obveznosti za vsa leta hraniti načrt košnje/paše in evidence.

Košnja in paša:

- Košnja in paša nista dovoljeni od 15. novembra do: 20.5., 30.5., 10.6. oz. 20.6.
- Druga košnja ali paša se lahko opravi vsaj 5 tednov po zaključku prve košnje ali paše.

Pri košnji je treba upoštevati, da:

- se kosi od enega roba travnika proti drugemu, ali pa od sredine proti zunanjemu robu;
- se pokošena trava odstrani s travnika in pospravi kot seno – ročno, z nakladalko ali kot bale suhega sena, mulčenje ni dovoljeno.

Pri paši je treba upoštevati, da:

- se mora paša izvajati po čredinkah, pri čemer so živali na posamezni čredinki v tekočem letu lahko prisotne največ 14 dni ob prvi paši in največ 14 dni ob drugi paši;
- se na travniku ne smejo pojavljati znaki prepašenosti;
- se po končanem obdobju paše po potrebi opravi čistilna košnja, ki se v primeru, da se izvede z mulčenjem, lahko opravi po 1. septembru tekočega leta;
- se živali na pašniku dodatno ne krmi, razen z mineralno-vitaminskimi dodatki.
- se živali ne smejo nahajati na golih ali blatnih tleh;

»Financirano iz Programa porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe v obdobju 2021-2023«

- paša izključno gojene divjadi v oborah in domačih prašičev ni dovoljena;
- mora upravičenec ustrezno poskrbeti za varnost svojih živali.
- gnojenje z organskimi in mineralnimi gnojili, uporaba fitofarmaceutskih sredstev ni dovoljena;
- požiganje travnika/pašnika ni dovoljeno;
- travnika/pašnika ni dovoljeno dosejevati z neavtohtonimi oziroma komercialnimi travnimi mešanici;
- čiščenje za omejevanje velikosti lesnih struktur se lahko izvaja med 1. septembrom tekočega leta in 1. marcem naslednjega leta, pri čemer se prednostno ohranja grmovne vrste s plodovi v obliki jagod, kot sta glog (*Crataegus* sp.) in črni trn (*Prunus spinosa*), ki se jih redno redči na 2 do 3 leta, posekano lesno biomaso pa odstrani s površine;
- v primeru pojavljanja invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst je le-te ob posamičnem pojavljanju treba takoj odstraniti ročno oziroma obvezno izvesti košnjo za omejevanje njihovega širjenja ob upoštevanju časovnih omejitev košnje/paše v okviru te operacije in v skladu z navodili za odstranjevanje;
- se prednostno odstranjujeta invazivni tujerodni vrsti veliki pajesen (*Ailanthus altissima*) in raznozobi grint (*Senecio inaequidens*). Pri odstranjevanju invazivnih tujerodnih drevesnih vrst se pri večjih drevesih, debeline nad 6 cm, najprej izvede obročkanje, posek drevesa pa šele čez leto ali dve, ko se rastlina povsem posuši;
- na GERKu ne sme biti več kot 30 % površine prerasle z invazivnimi tujerodnimi rastlinskimi vrstami.

Kakšna so finančna nadomestila?

Letna višina plačila za operacijo BK.6 Suhi kraški travniki in pašniki znaša: **249,00 EUR/ha**.

Zakaj je dobro, da kmetje izvajate to operacijo?

- Z njo boste ohranjali ne le kraške pašnike kot krajinsko značilnost temveč tudi pašne površine za svoje živali. Aktivno boste prispevali k ohranjanju narave in trajnostnemu kmetovanju, ter s tem pokazali družbeno odgovornost do živih bitij in soljudi.
- Z vpisom in izvajanjem operacije boste upravičeni do dodatnih finančnih sredstev.
- Z izvajanjem prilagojene kmetijske prakse boste na teh površinah ohranjali vse ekosistemske storitve. S tem se zmanjšujejo posledice oz. škoda zaradi npr. podnebnih sprememb ali izrednih dogodkov. Prihrani s tudi dodatno delo in denar pri odpravljanju škode oz. posledic.
- Izdelki in storitve, ki so povezani s trajnostnimi oblikami kmetovanja odpirajo možnosti za trženje kot izdelkov/storitev z dodano vrednostjo ali razširitev ponudbe na kmetiji v okviru dopolnilnih dejavnosti (turizem, gostinstvo).
- Usmerjenost kmetijske politike v prihodnje kaže na izrazito smer trajnosti, zato se boste kmetje ob postopnem vključevanju površin v te oblike kmetovanja lahko postopno in brez velikih sprememb naenkrat prilagodili novim zahtevam.
- Z izvajanjem prilagojenih praks na zadostnih površinah se boste lahko izognili strožjim ukrepom in intervencijam v prihodnje. Če bo stanje še naprej podobno trenutnemu, bo uvedba strožjih intervencij v prihodnje nujna.

Kje lahko dobim dodatne informacije?

- Kmetijsko gozdarski zavod Nova Gorica, Pri hrastu 18, 5000 Nova Gorica; Tel.: +386 5 7312852 ali +386 5 33 51 200; Elektronska pošta: ida.stoka@go.kgzs.si ali info@go.kgzs.si

- Zavod RS za varstvo narave, OE Nova Gorica, Delpinova 16, 5000 Nova Gorica; Tel: +386 5 330 53 10; Elektronska pošta: zrsvn.oeng@zrsvn.si